

دوره گام به گام سازدهنیِ بلوز

shiraz-beethoven.ir

نویسنده: استیو بیکر

ترجمه: بنیامین فسائی

درباره این کتاب

این کتاب «گام به گام» برای نوازنده علاقه‌مندی که هیچ‌گونه آگاهی قبلی از سازدهنی بلوز ندارد، در نظر گرفته شده است. این کتاب برای کمک به شما در جهت شناختن این ساز منحصر به‌فرد و ادغام آن در موسیقی تان در نظر گرفته شده است. در این کتاب مهم‌ترین جنبه‌های نوازنده‌گی سازدهنی یکی پس از دیگری بررسی و با نمونه‌های صوتی مناسب نشان داده می‌شوند. طرح تُنال، نواختن نُتهاي تک‌صدايی، کِرس‌هارپ^۱، ریتم، عبارات مفید و رمز بِندِ کردن^۲ نُتها در روشهای راحتی قابل درک است، توسط یکی از شاخص‌ترین نوازنده‌گان و معلمان امروز در صحنه سازدهنی، توضیح داده شده است. اجرای همراه با آکوپانیمان گیtar^۳ شما را مجبور به نواختن بی‌درنگ می‌کند و همچنین سی‌دی حاوی تمامی تمرینات کتاب است.

siraz-beethoven.ir

---

^۱ Cross Harp

کِرس‌هارپ به معنای نواختن در ثالثه همسایه و درواقع ثالثه دُمینانت است (متترجم).

^۲ Bending Notes

فهرست

۶

فصل ۱

مقدمه

طرحِ ثناں

۱۱

فصل ۲

نُت‌های تک‌صدايی

مسدود‌کردن به وسیله زبان

جمع‌کردنِ لب

۱۷

فصل ۳

وزشِ سوتِ غمگین را بشنو...

کِرس‌هارپ

۲۱

فصل ۴

بلوز چیست؟

۲۵

فصل ۵

گام‌های کِرس‌هارپ

۲۸

فصل ۶

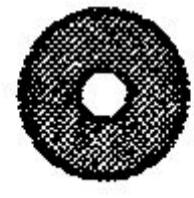
کِرس‌هارپ در آوازها: ريف‌ها و نُت‌های دو تایی

۳۲

فصل ۷

بند‌کردن

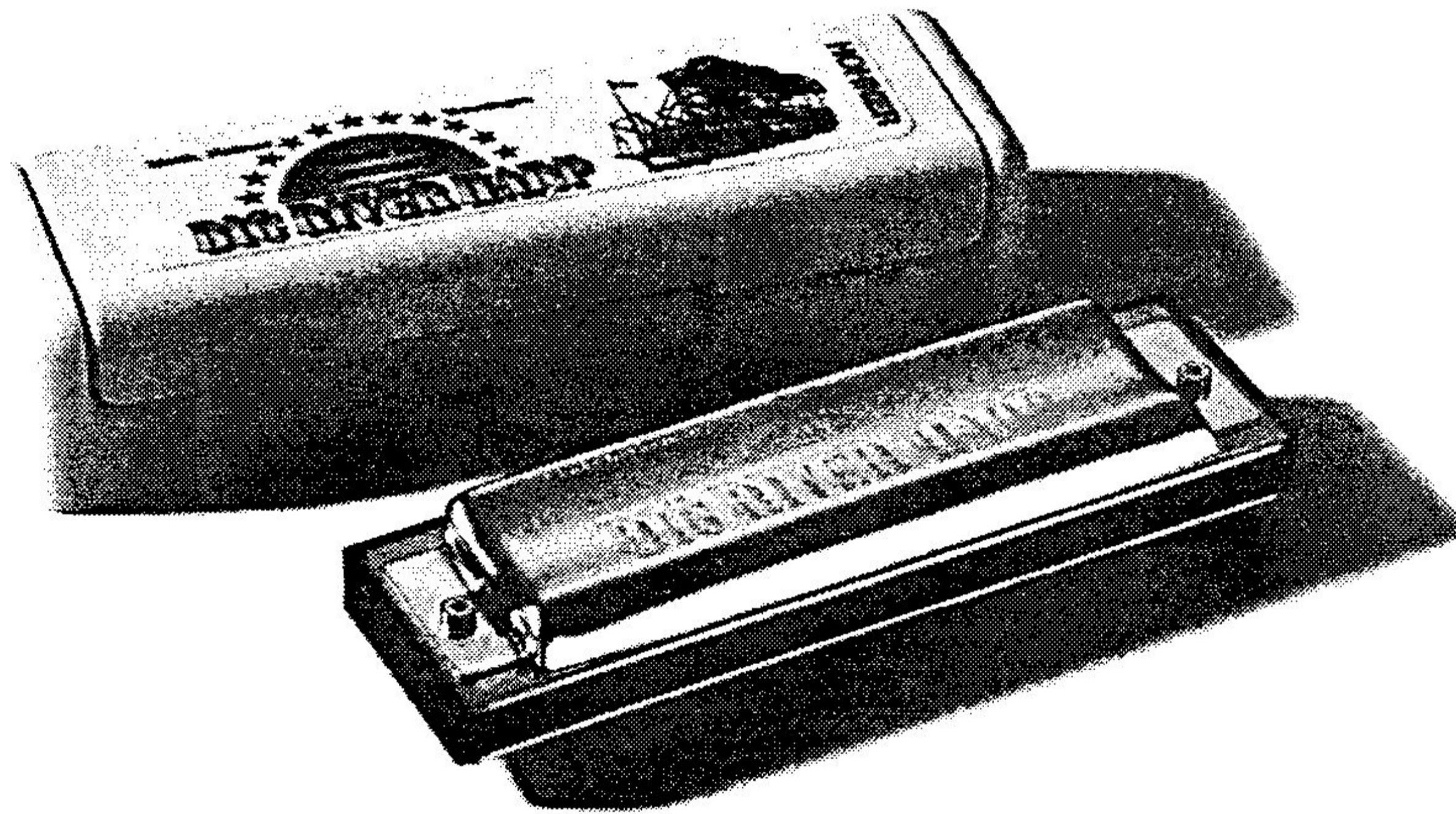
چگونه انجامش بدھیم؟

قطعه ۱

"این صدای یک سازدهنی بلوز است!"

سازدهنی‌های ۱۰ سوراخ کوک شده با سیستم ریچتر^۱ (نگاه کنید به نمودار^۲) غالباً بعنوان سازدهنی بلوز استفاده می‌شوند. بسیاری از مدل‌ها از این سیستم کوک استفاده می‌کنند. برای این مجموعه ما یک سازدهنی "Big River Harp" مدل "Hohner"^۳ در تُنالیتَه C را انتخاب کرده‌ایم. این ساز با کیفیتی حرفه‌ای و خدماتی مساعد است که در اصل یک شانه تزریق‌شده فشرده و به هم‌دیگر پیچ‌شده برای تضمین کردن سرعت، واکنش‌یکنواخت و صدای پُرطین است. مجموعه‌ای ایده‌آل از تکنیک‌های نواختن در اینجا شرح داده شده است. تمامی تمرینات و آهنگ‌های این کتاب قابل پخش هستند.

سازدهنی با شکل کنونی‌اش بیش از ۱۵۰ سال است که وجود دارد و یکی از کوچکترین و ارزانترین سازهای موسیقی است. شاید این می‌تواند توجیهی برای توزیع گسترده آن در کشورهایی که از آن در موسیقی فولک و پاپ استفاده نمی‌کنند، باشد. با این حال نیروی بالقوه واقعی آن در موسیقی‌های بلوز^۴، کانتری^۵، راک^۶ و جَز^۷ محقق شده است.

^۱ کوک ریچتر سیستمی برای در اختیار داشتنِ دو زیانه برای سازهای بادی دیائُنیک (مانند سازدهنی و آکاردئون) است. این سیستم پس از جوزف ریچتر سازنده یک ساز بوهمنی، که برای سازدهنی قرن نوزدهم مکانیزم دم و بازدم را برای نواختن نُت‌های مختلف اتخاذ کرد، نامیده شد (متترجم).

^۲ Blues

^۳ Country

^۴ Rock

^۵ Jazz

جذابیت سازدهنی در صدای غیرقابلِ توصیف آن نهفته است. هیچ سازِ دیگری نمی‌تواند شخصیت یک قطعه را تنها با چند نُت بیان کند. نوازنده‌گانِ بی‌شماری که نمی‌توان آنها را بعنوان نوازنده ویرژو^۱ سازدهنی قلمداد کرد از این نکته استفاده می‌کنند. دیلن^۲، استونز^۳، نیل یانگ^۴، اسپرینگ استین^۵ – همه آنها و بسیاری دیگر^۶ این خصیصه بی‌نظیر را در موسیقی‌شان گنجانده‌اند.

این کتاب به منظور ایجاد کردنِ سازدهنی سهل‌آموز برای نوازنده‌گان علاقمند و بدون هر گونه داشت قبلی از این ساز در نظر گرفته شده است. هدف کمک به شما برای ادغام کردنِ سازدهنی در موسیقی‌تان است، چه بعنوان یک سازِ سُلو یا بعنوان یک رنگِ تُنال برای فضاسازی.

طرحِ تُنال

نُت بر روی تَبْلِیچر:^۷

سازدهنی‌های بلوز^۸ دیاتنیک هستند، به‌طوری که نُت‌های یکسان می‌توانند در سوراخ‌های دیگر روی سازدهنی‌هایی با تُنالیته‌های مختلف وجود داشته باشند، به این منظور ایجاد تَبْلِیچر ناگزیر است. تَبْلِیچر در زیر نُت نوشته‌شده درج می‌شود و در آن شماره سوراخ و نُت نشان داده می‌شود. جهت تنفس توسط پیکان ها نشان داده می‌شود.

siraz-beethoven.ir

نمودار ۱: تَبْلِیچر

↑ = بازدم (بیرون دادن نفس)

↓ = دم (فرو بردن نفس)

هر سوراخ دارای یک نُت بازدم و یک نُت دم است. همه سوراخ‌ها دارای زیر و بمی^۹ متفاوتی هستند، به طوری که صدای نُتها هنگامی که شما سوراخ‌ها را بازدم اجرا می‌کنید تا دم، متفاوت است. یادگیری چگونگی ترتیب نُتها مهم است، زیرا این همان چیزی است که امکاناتِ موسیقایی ساز را از ملودی‌های ساده تا بداهه نوازیِ جَز تعیین می‌کند. سازدهنی‌های بلوز دیاتنیک‌اند؛ این بدان معنی است که فقط دارای نُتها متعلق به

^۱ نوازنده ماهر و زبردست با برخورداری از تکنیکِ نوازنده‌گی منحصر به‌فرد (بهروز وجدانی، فرهنگ تفسیری موسیقی: ۱۳۷۱).

² Dylan

³ Stones

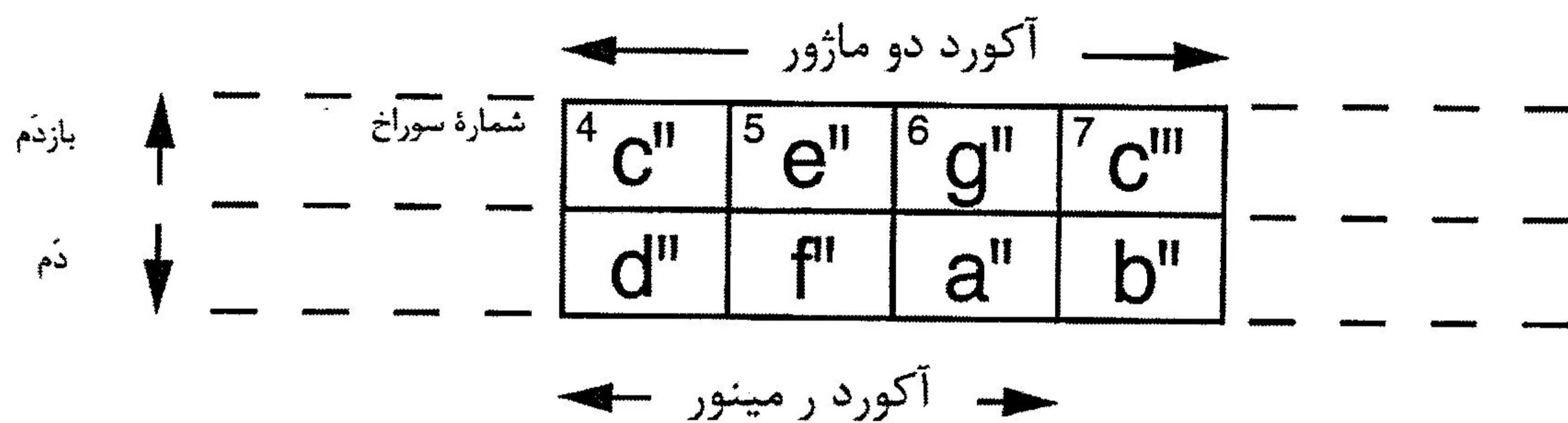
⁴ Neil Young

⁵ Springsteen

⁶ روشِ نُتنویسی که در آن از اعداد، حروف و علائم مختص به سازِ مربوطه برای مشخص کردنِ جایگاه نُتها بر روی آن ساز استفاده می‌شود (متترجم).

⁷ Pitch

یک گام مژور هستند. معمولاً تُنالیته در انتهای بدنه یا روی لبه بالایی صفحه جلد معین می‌شود. رابطه میان نُت‌ها در تمامی تُنالیته‌ها یکسان است. تمامی مثال‌های به کار گرفته شده در اینجا منحصر به سازدهنی C هستند. نُت‌های حاضر با کلاویه‌های سفید پیانو مطابقت دارند. سازدهنی‌های ریچتر دارای یک وسعت ۳ اکتاوی از پایین‌ترین نُت (سوراخ ۱ بازدَم، در اینجا نُت «دو» اکتاو اول) تا بالاترین نُت (سوراخ ۱۰ بازدَم، در اینجا نُت «دو» اکتاو چهارم) هستند. فقط اکتاو وسط (سوراخ‌های ۴ الی ۷، نُت «دو» اکتاو دوم الی نُت «دو» اکتاو سوم) شامل تمامی نُت‌های یک گام دو مژور هستند. ما از آنجا شروع می‌کنیم.

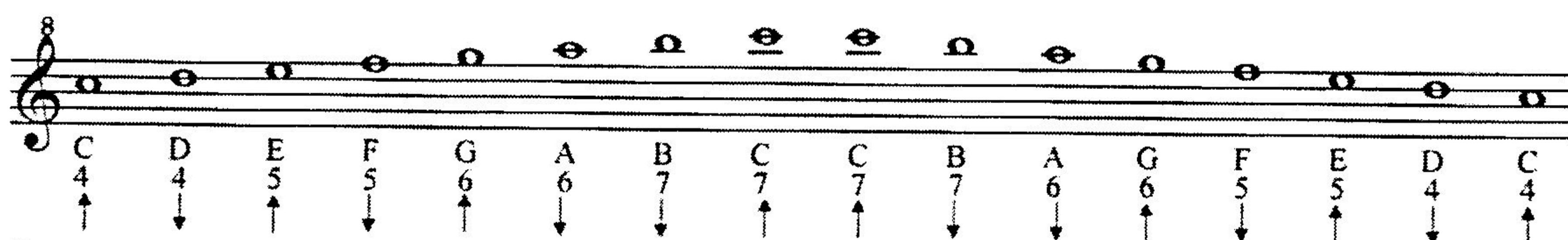
نمودار ۲: اکتاو وسط (گام دو مژور)

در اینجا نُت بازدَم سوراخ ۴، اولین درجه و نُت دَم آن، دومین درجه گام است. سپس شما سوراخ ۵ (بازدَم) را، برای سومین درجه و سوراخ ۵ (دَم) را برای چهارمین درجه، تعویض کنید. در سوراخ ۶ این الگو ادامه دارد: بازدَم برای پنجمین درجه و دَم برای ششمین درجه. برای نواختن شش نُت ابتدای گام به ترتیب درست، شما باید تنها توالی حرکات "بازدَم، دَم و تغییر سوراخ" را سه مرتبه انجام دهید. اما هنگامی که شما از سوراخ ۶ به سوراخ ۷ حرکت می‌کنید، الگوی تنفسی تغییر می‌کند. برای بدست آوردن نُت بعدی گام بجای دمیدن، هفتمین درجه یک نُت دَم و اکتاو یک نُت بازدَم است، به عبارت دیگر توالی تنفس معکوس شده است.

قطعة ۲

گام دو مژور در اکتاو وسط

این بدلیل این است که هنگامی که چندین نُت بازدَم یا دَم با هم دیگر نواخته می‌شوند آکوردهایی را ایجاد می‌کنند: اگر در تمامی چهار نُت سوراخ‌های ۴ الی ۷ همزمان بدمید (بازدَم) یک آکورد مژور بدست می‌آورید.